

1662/75 24 31.
1675, 20
FAVENTE SACROSANCTA TRIADE
Præscitu & permissu Magnifici Jctorum Or-
dinis in inclyta Philurea

[1665]
Disputationem Juridicam

DE
SALVO CON-
DUCTU

Quem vulgò
Sicher Blait

nominamus
SUB PRÆSIDIO

VIRI
NOBILISSIMI ATQVE CONSULTISSIMI

DN.

PAULI FRANCISCI ROMANI

J.U.D. Patroni, Præceptoris, Hospitis ac Ever-
getæ sui æviternum suspiciendi, devenerandi

Publicè sistet

JOHANN WILHELM Stolz/
Herbsleb. Author

&

RESPONDENS

Ad diem Octobr.

In Auditorio Jctorum Petrino.

L I P S I Æ,
LITERIS CHRISTIANI MICHAELIS.

SERENISSIMI, GELSISSIMI QVE PRIN-
CIPIS AC DOMINI
DOMINI

JOHANNIS GEORGII
SECUNDI,

Ducis Saxoniae, Juliae, Cliviae ac Montium, Sa-
cri Romani Imperii Archimarschalli ac Electoris, Land-
gravii Thuringiae, Marchionis Misniae & utriusque Lusa-
tia, Burggravii Magdeburgensis, Comitis de Marca &
Ravensburg, Dynastae in Ravenstein.

Domini nostri Clementissimi

CONSILIARIIS GRAVISSIMIS

VIRIS

NOBILISSIMIS, AMPLISSIMIS ATQVE EX-
CELLENTISSIMIS

DN. PHILIPPO JUNGERO,

in Wolckwitz und Sturmthal

ET

DN. MATTHIAE BEXIO,

Salinatori Hallensium primario

Dnn. Fautoribus, Patronis ac Mecænatibus suis
ut Optimis Maximis; ita certissimis, hoc quicquid est
exercitii disputatorii, eâ, quâ par est, animi
submissione

consecraz

AUTHOR

Jova Juva!

I.

Emini dubium est, SALVUM CONDUCTUM à salvus, & conducere venire deducendum. Quid enim aliud reis iste præstat, quàm ut salvos eos atq; incolumes adducat & reducat, seu, ut magis convenienter rem exprimere sibi visus a) Premus, ut conductis omnia

salva sint ac tuta? Ita enim est: Jcti velut alibi; ita etiam hîc Stoicorum ex rebus ipsis potius, quàm nativâ vocabulorum significatione denominationes deducunt, vestigia prefferunt. Unde sæpius Metonomiis b) uti amant. Illud quidem largiendum nonnullis, minus fortassis Latinam esse hanc loquendi formulam: Verum quoniam sat commodè rem ipsam, quæ potius spectanda, exprimit, merito eam in usu c) juris retinemus.

2. De nominibus aliis, quibus SALVUM CONDUCTUM exprimerent solent Dd. non adeò erimus solliciti. Neque enim hîc omnia coacervari interessè potest Lectoris. Adducam9 saltem potiora, quæq; ad rem præ aliis spectare videntur: Bruchmannus d) SALVUM CONDUCTUM liberum accessum, (sub quo & discessus comprehendi debet) appellat: Fachineus e) tranquillitatem: Alii f) affecuramentum: Alii fidem g) publicam dicunt: Imperatori h) placuit modo verbi, modo muniminis titulo eum insignire: Alii aliò, velut hoc satis ostenderunt ii, qui in hanc materiam aliquid sunt commentati.

3. Non tantùm autem SALVUS CONDUCTUS ad liberum accessum & discessum denotandum, sed sæpius etiam ad alia adhibetur. Nam, ut taceam significatus alios cùm Historicis, tum Politicis solennes, apparet id ipsum apud Theologos, quibus SALVUM CONDUCTUM significare reconciliationem hominis peccatoris cum Deo autor est i) Austrelius: apud Jctos verò denotat interdum comæatum. vide sis Dn, k) Mevium: interdum

a) de secur. prom. p. m. 8.

b) Vultej. ad pr. J. de testam. ord. n. 12

c) arg. l. 41. §. 1. ff. de J. D.

d) ad §. soluta potestas membr. 2. c. 4

e) l. 9. contr. c. 60.

f) Dn. Schütz disp. de secur. th. 3.

g) Prem. d. tr. in præf. per Ed. Just. 10. c. 1. & Edict. 13.

c. 10. h) Nov. 17. c. 6. Nov.

117. c. f. §. 1. in med. fer.

i) tr. de Justific. c. 8. n. 9. & 10.

k) ad Jus Lub. l. 1. c. 1. art. 11. n. 2. & seqq.

l) tit. 1. §. 1.
& 2.

m) Prem. d. 1.

n) d. l. n. 26

o) arg. c. 4.
Genes. v. 15.

p) l. 10. atq;
ult. in fin. C.
de sent. pass.

q) arg. l. 184.
ff. de R. J. l. 5.

l. 6. l. 9. ff.
quod met. j
caus.

r) l. 5. C. de
his, qui ad
Eccles.

s) Nov. 17. c.
5. 6. 7. Car. V.
crim. art. 76.

t) l. 29. pr. ff.
qui & a quib.
manum.

u) l. 2. in f. ff.
de in jus voc.

x) part. 1. tit.
49. §. f. in pr.
p. m. 79.

y) l. 2. in f. ff.
de in jus voc.

z) part. 1. tit.
49. §. f. in pr.
p. m. 79.

dum inviolabilitatem Electoribus, Principibus, aut eorum Legatis, si quando ad novum Imperatorem designandum eunt, vigore *Aurea Bullae*), præstandam: interdum immunitatem & provisionem m) à metu periculi; quæ postrema significatio quàm proximè ad institutum nostrum accedit: His illud saltim adhuc addimus, quod *Dn. n) Mævius* eundem sæpius delicti gratiam denotare velit; quàmvis fortè melius iste actus dicatur aggratiatio o) & remissio: hæc enim in effectu demum SALVUMCONDUCTUM importat, quando ejusmodi aggratiatio, ceu loqui solent, omnimodam præstat securitatem, ubi à Principe p) facta fuerit.

4. Præmissis hisce ad definitionem rei jam accedimus. Deprehendimus autem hic itidem varias *Dd.* sententias, in quibus tamen examinandis nec chartam nec operam perdere mens est. Apparebit de facili ex dicendis, quid judicii ferri debeat, aut possit de definitionibus istis, quæ à nostra recedunt. Erit autem hæc nostro instituto maximè commoda, si dicamus: quod SALVUMCONDUCTUS sit Legitimum præsidium magistratus, justè q) timenti pro aversione periculi, aut alterius offensionis datum.

5. Legitimum autem dicimus præsidium Magistratus (competentis scilicet) quia secundum *L. L.* r) concessum sit oportet: Namque contra has erogari s) nequit: summæ autem reputamus necessitatis, ut sit justum i. e. perfectum, pro perfectò enim ali- quando accipitur t) justum. Et hæc pro hujus definitionis explanatione jam sufficientes; longiores enim in eâ ipsâ esse noluimus, quod illa ex sequentibus sat lucis sit acceptura.

6. Quò autem amplissima hæc SALVUMCONDUCTUS materia distinctior declaretur, in suas species & partes dividenda venit. Ac (1) quidem causa efficiens nobis alium facit *Legalem*: alium *Imperialem*: Ille est, qui ipso jure concessus omnibus pollicetur securitatem, qui se in jure sistere u) necesse habent, quorumq; ut comparere possint, interest. Exinde Ordinatio Cameralis z) omnibus securitatem promittit, atque ut Princeps eam sartam tectam servet, graviter monet, adeò, ut commune illud dictærum vor Ladung bringet Blait mis sich! inde collegerint: iste

Iste enim citationis effectus debet esse primarius, ut quasi in dor-
so, ceu loquitur a) Colerus, securitatem apportet: Hic (scil. Im-
perialis) est, qui datur à Magistratu, ut reus præsentæ suæ inno-
centiæ telam pertexere queat.

a) proc. exe-
cut. p. 4. §. 1.
n. 236.

7. Modus verò *alium* facit *expressum*, *alium tacitum*: Ille in-
dulgetur reo Magistratus promissione, si ex solitâ prius inquisi-
tione probabiliter constet, eum innocentiam suam esse proba-
turum: Hic verò reis obvenit, si quando aut nova nupta in Prin-
cipis aulam deducitur bey Fürstl. Heimführung; quatenus tamen
Princeps ob qualitatem delicti sine morfu conscientiæ & salutis
dispendio eum permittere potest: Aut Magistratus delinquen-
tem toleret reversum; tunc enim ejusmodi patientia pro securi-
tate habenda est.

8. Ulterius alius est ad certum tempus *determinatus*, uti evin-
cit formula concessionis: Wir geben dir auff 3. oder 6. Monat si-
cher Blatt / binnen derselben deine gerühmete Unschuld darzutun:
alio *indeterminatus*: Wir geben dir ein frey sicher Blatt/deine ge-
rühmete Unschuld darzutun und auszuführen. Olim quidem non
erat *indeterminatus*, sed semper *determinatus*, ad triginta vide-
licet b) dies.

b) Nov. 17.
c. 6. Cujac.
ad. d. N. p.
558. b.

9. Befoldus c) *alium* scribit celebrari literis tractoriis, quas
Blatts. Zettel nominare consuevimus, vulgò das schriftliche
Blatt: *alium* adjunctis militibus, qui dicitur das lebendige Blatt/
communiter Salvaquardi.

c) Thesaur.
Pract. lit. G.
verb. Blatt.

10. Præterea Dd. *alium* dicunt *generalem*, qui citato per tridu-
um ferè securitatem præstet, ut *primo die* comparere: *altero* in
judicio causam agere: *ultimo* iterum recedere possit, nisi dies
Juridicus spatium prolixus importet, quo casu SALVUSCON-
DUCTUS est extendendus d). Habet autem *iste* locum, quando
Judex citato concedit SALVUM CONDUCTUM ad judiciū ac-
cedendi, indeq; recedendi, das gemeine sichere Blatt jedesmahl si-
cher zu und abzugehen; quum prius latitantem per officiales
literis patentibus (o) incarcerationis mit offenen Steck-Brieffen
prosecutus fuerit: Isto enim in casu reo nocenti, etiam non pe-
niti, potius SALVUS CONDUCTUS concedendus, quam cri-
minis coërcitio e) prorsus intermittenda: *Alium speciale*, quan-

d) Magnif.
Dn. Carpz.
Crim. p. 3.
q. 112. n. 13.
e) M. Dn.
Carpz. d. l.
n. 34.
e) Magnif.
Dn. Carpz.
d. l. n. 35.

do citato plena conceditur securitas sub sigillo iudicii, ut per totum tempus litis pendens ipsi liceat in loco iudicii & inter suos commorari, ut cum ipsis possit deliberare super innocentie suae defensione; praestitâ tamen prius cautione, non juratoriâ quidem, sed pignoratitiâ: hinc est, quod dicitur plus cautionis esse in re, quam in f) persona, & melius, ut pignori incumbamus, quam agamus g) in personam: *Vel etiam fidejussoria*. Ubi tamen h) distinguendum, fidejussor utrum interveniat ad excusandam rei absentiam, an verò ad ipsius causae merita deducenda, h. e. ad innocentiam defendendam; illic admittitur: hinc refert, utrum delictum sit minus relegatione, quo casu etiam i) admittitur, an minus. Atq; hinc iterum distinguendum, utrum illud sit in vulgus notum & rei copia haberi queat; quae si adsint, non k) admittitur, quia non amplius agitur ad interesse pecuniarium, ad quod fidejussor solet admitti, nisi SALVUM CONDUCTUM petens alleget moderamen inculpatae tutelae, tunc enim admittendus uff ein wiederstellen / quoniam ibi causa criminalis transit in civilem: Et, si reus ultimo termino, ubi corporis poena afflictiva dicitur, emanerit, fidejussor promissam l) summam exsolvere tenetur: sin verò rei copia haberi nequeat, licet delictum deprehendatur notorium, tamen fidejussor ad causam pro delinquente ordandam admitti non solet, propterea, quia absens non potest m) damnari.

11. Haec vero, quae diximus, corriguntur Jure Saxonico: Ibi enim: wer n) Eigenes so viel hat / daß besser / als ein Wehrgeld / darff keinen Bürgen setzen / ob man ihn umb Ungerichte beklaget: & alibi: Ob man gleich o) peinlich uff ihn klaget: Imò nec de necessitate SALVICONDUCTUS est cautio: ipsius enim rei essentiam non ingreditur, quamvis de stylo Curiarum exigatur.

12. Divisionem, ut justâ procedamus methodò, excipit materia, quae bimembris: in quâ videlicet & circa quâ: In quâ est subiectum inhaesionis QVOD vel QVO: Illud constituunt personae, quibus competit merum imperiū p), quod est potestas gladii q) ad animadvertendū in facinorosos: Nos vocamus idiomate materno: Die hohe Obrigkeit / daß Hohe-oder Hals-Verichte / die Blut-Bahn. Hic

f) l. 25. ff. de R. J. g) l. 1. §. 1 ff. de superfic. §. 14. §. 7. de obl. quae ex del. h) ex l. 2. ff. de cust. reor. l. 33. §. 2. ff. de procur. i) l. 3. ff. de cust. reor. l. 5. ff. de poen. l. 33. §. 2. ff. de procur. k) l. 13. pr. ff. ad L. A. l. 22. C. de poen. l) Per l. 4. ff. de cust. reor. M. Dn. Carpov. d. l. n. 120. m) l. 5. ff. de poen. n) Landr. lib. 2. art. 5. o) Landr. lib. 1. art. 34. & 61.

p) Magnif. Dn. Carpov. d. l. n. 24. q) l. 3. ff. de Jurisd.

Hic nonnulli existimant, in totum ab illò assertò divortium fecisse *Be-*
soldum, quando dixit: SALVICONDUCTUS concessionem nec
merò imperio, nec minimam ipsius specie expediri. Sed minus con-
venienter, quod satis ipsius loci, quem adduximus, inspectio o-
stendit, & nosmetipsi in conflictu, ubi occasio tulerit, latius de-
monstraturi sumus. Cæterum hinc queritur, annon SALVUSCON-
DUCTUS Regale possit dici? Neg. Sunt quidem nonnulli, quibus
affirmativa arridet, sed omni ratione prorsus destituuntur, cum
nullibi inter Regalia conspiciatur relatus t).

13. Antequam autem hinc abeamus, illud videtur prius expe-
diendum, si in confinio duorum territoriorum contingat homi-
cidium, cui facultas sit concessa reum extraneum eumque fugiti-
vum impertiendi SALVOCONDUCTU? Resp. eam esse illius,
cujus est de crimine cognoscere: Si autem quæras, cujusnam sit
cognitio de crimine perpetrato? Dicimus distinguendum esse,
utrum rei copia haberi queat, an minus; Ubi ea adest, ipsi cog-
nitionem deferimus, in cujus territorio invenitur x) occisi caput:
si minus, si forsan ad suos redierit, ibi competens forum erit de-
linquentis, non vero ubi delictum admissum: Atque hinc illud
fluit, Magistratum domicilii reo SALVUMCONDUCTUM con-
cedere posse? quæ Dd. sententia y) est passiva. Extra hosce ca-
sus ipsi erit largiri SALVUMCONDUCTUM, in cujus territorio
z) reus reperitur.

14. Hoc verò (subiectum QVO scilicet) constituunt conventi &
accusati omnes, proscripti, banniti, adulteri, homicidæ virginum-
que raptores (quibus Glossa securitatem recusat ob c. 7. Nov. 17.
quam tamen fortassis pravus intellectus d. c. 7. Nov. 17. fefellit):
imò omnes, quos SALVUMCONDUCTUM impetrare posse
novimus: novimus verò hoc posse, quos carceris, vinculorum aut
aliud offensionis metusvè periculum premit: Eum enim in finem
Majores nostri securitatis cautionem excogitarunt, ut innocen-
tes eam petita haberent, quò innocentiam suam deducere valerent.

15. Quod ipsum etiam de Jure Saxonico procedere affirmat
Land-Recht: Man a) soll ihm Friede wahren: vel, uti habet formula
instrumenti Pacis; Wer sich einer Beschichtigung entreden will/den sol sie dan nicht.
der Richter darzu verhalten.

16. Ne

f) Thef.
Pract. lit. g.
verb. Blatt.

t) arg. c. un.
quæ sim Reg.
F. 2. tit. 56.

x) Cubach.
cent. 1. dec. 6.
q. 3. p. m. 137.
arg. l. 44. ff.
de relig. l. 17.
C. de poen.
y) l. 3. pr. C.
ubi in rem
act. l. 38. ff. de
Jud.
z) l. 1. l. 2. C.
ubi de crim.

a) lib. 2. art.
14. S. komet

16. Ne autem rei ancipiti premantur periculô, nolint fidere
dictorio illi communi, cuius supra mentionem fecimus: Vorlae
dung bringet Blait mit sich; præsertim si citentur ad defensionem
vitæ, & insimulentur criminis morte vindicandi; quippe non o-
mni caret periculô ejusmodi cautio. Insuper etiam accedit, quod

b) arg. l. 1. &
l. f. C. de LL.
& l. 9. ff. de
præt. stip.

citatio ex sola citantis b) intentione æstimetur: Nam autem tan-
tùm esse, ut reus liberum accessum, non præsens etiã securitatem
habeat, satis superq; liquet ex arg. l. 53. §. 1. & arg. l. 47. ff. de rejud.
Nam si is hujus citationis effectus foret, ut præsens etiam securi-
tate frueretur, quidni magis citationem in causa civili incarcera-
tionis periculum tollere diceremus? vid. c) Bachov. Unde de
facili colligere possumus rationem d) Coleri asserentis, se nemini
fore autorem & svasorem, ut nudæ citationi fidat, nisi annexa fue-
rit securitatis cautio.

c) ad Tr. v. 1.
d. 5. th. 6. L.
d. in verb. ci-
tatos etiam
ad aliam caus.
civillem.

d) proc. exec.
p. m. 706. p. 4.
c. 1. n. 189. 190

e) d. l.

f) proc. d. 9.
th. 2. n. 8.

g) arg. l. 7. in
med. fer. C.
de nat. lib. &
l. 17. §. 3. in
fin. ff. com-
mod.

i) l. 125. ff. de
R. J.

k) Nov. 17.
c. 7.

17. Materia circa quam sunt omnes causæ, tam civiles, quam
criminales: De civilibus, quas instituti nostri ratio silentiô invol-
vere nos jubet, videatur e) Bachovius: De criminalibus autem f)
Ummius.

18. Progredimur nunc ad causam impulsivam; pro quâ vendi-
tamus partim ipsam commiserationem, quæ Magistratum ad SAL-
VUM CONDUCTUM communicandum, atq; communicatum ju-
stè alendum impellit: Quippe post Deum Optimum Maximum
nullus, quàm ipse, nobis magis est parentis loco: partim æquita-
tem; æquum enim est miseris g) beneficio recreari: Ipsa etiam
caritas Christiana ex naturali illâ cognatione ortâ hoc præcipit,
dum hominem, quocunqve modô legitime fieri possit, confer-
vari jubet: partim favorem Defensionis, ne reo, cuius partes i)
alias sunt favorabiles, facultas docendi innocentiam præcida-
tur: Nam ipse Sacratissimus noster Imperator Justinianus reme-
dia defensionis injuriam passis, minimè vero injuriã inferentibus
indulgit: partim justitiam ipsam, quæ periret impeditô tertiô ju-
ris præceptô, quod suum cuique requirit tribuendum:
Et partim deniqve preces reorum, qui carceris aut alterius
offensionis vim metuunt; præsertim ubi cum superiori in jurgia &
lites descenderint, aut Judex reo malè cupiat: Tunc enim cave-
ant ne exceptionem opponant minus fortè gratam & idoneam,
ne ju-

ne judicentur) contumaces, aut in locum non tutum, ad quod nemo ipsò jure tenetur *m)* ne sese conferant, sed SALVUM-
CONDUCTUM specialem. *Em frey sicher Blait zu ausführung*
gerühmter Buschuld petant, petitioniq; causam justi timoris
subtexant, si carcerem, aut alios pœnarum gradus, declinare ve-
lint, & tùm demum citationi se profiteantur parituros. Quis e-
nim quæso ejus dementiæ foret, ut locum non tutum appeteret,
inq; hostium sinu se exponeret, imò ad mortem ipsam ultrò se
offerret. Certè à talibus ipsa hominum natura abhorret.

19. Superest *causa finalis*, quæ hæc esse debet, ut reus possit li-
bero accessu & discessu frui: nequaquam vero dolus. Adjuvari
quippe beneficio nos oportet, non decipi. Accedit, quod nemini
Principis beneficium debeat esse captiosum, nec in illius odium
sit retorquendum, in cujus gratiam *n)* fuit concessum: Nam LL.
subdole delicta coerceri nolunt. Igitur ab hoc fine multum a-
berrant, qui sub SALVICONDUCTUS specie solam im-
primis ultionem sibi propositam habent, aut Imperii exercitium.
Regium sanè responsum Historici memorant à Francisco Gal-
lorum Rege datum fuisse illis, qui cum hortando concitabant,
ut Carolum V. neglectâ, quam ipsi dederat, fide captivum deti-
neret: Si fides, inq; viebat, totò terrarum orbe exularet, ea ta-
men Regibus servanda est, ut qui eâ solâ, nullò autem metu,
constringi possunt. Præterea hoc addimus, omne societatis &
commerciorum vinculum, quò ferè homines à brutis distin-
guuntur, dissolutum iri, si fides solvatur. Hinc Pythagoras te-
ste *Æliano o)* in hæc prorupit verba: Duo sunt hominibus data
longè pulcerrima, veritatem videlicet amplecti, & aliis benefa-
cere. Nec alia gravissimorum virorum testimonia nos desere-
rent, si ea compilare liberet.

20. Insuper etiam monendum, quod SALVUS CONDU-
CTUS dari possit *sub conditione, modò atq; in diem*. Qui
modus tamen & conditio si deficiant, deficit item SALVUS-
CONDUCTUS: diem verò expectari necessè est, & intra
id præstituti temporis intervallum affecuratus molestiâ affici non
debet.

21. Ad interpretationem quod spectat, dicimus, quod SAL-
VUS.

arg. l. 1. §. 13. ff. ad S. C. Turp. per l. 5. ff. de pen. l. 53. ff. de re Jud. m) C. 4. ut lit. non con- test.

n) C. quod ob grat. 61. de R. J. in 6. d. l. 17. §. 3. ff. Commod.

o) lib. 22. c. 59.

p) arg. l. 6. §. 2. ff. de offic. Præf. l. 2. §. 1. ff. si quis. Caut. & l. 50. ff. de V. O.

B

VUS.

q) d. tr. q. 4. **VUS CONDUCTUS** sit bonæ fidei: Verba ejus, inquit q) p. m. 33. Premus, sunt verba datæ fidei, & sapiunt naturam pacti: Testatur etiam Baldus r) in ejusmodi securitaribus considerandam esse verborum formam, & nihilominus bonam fidem & mentem tam agentis, quam patientis, qui videntur sentire, quod homines prudentes & viri boni sentiunt. Hinc eleganter colligit Zasius, **SALVUM CONDUCTUM** ex fide consistere, & ideò ex eâ ipsa esse nutriendum: Atq; si altius rem repetimus, deprehendimus fermè eum sapere naturam s) pacti publici.

¶ arg. l. 1. §. 2. & 3. ff. de pactis.

r) Mynsing, cent. 1. obs. 82. n) art. 76.

x) art. 156. ¶ arg. l. 4. C. de dignit. l. 4. C. de silentiar. lib. 12. l. 1. C. de uxor. mil. l. 3. §. 6. ff. de pen. leg.

κ) Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 16. §. 13.

α) Const. de pace publ. de Ao. 1521. Jason. in l. 3. ff. de J. & J. n. 28. Baldus in Auth. Habita C. ne fil. pro pat.

22. Missis hisce ad effectus transimus, quorum præcipuus est ipsa *securitas*, quam libertatem ad iudicium veniendi, indeque recedendi, complecti Dd. uno quasi ore affirmant: Unde hæc clausula **SALVICONDUCTUS** diplomati inseritur: *Je desmahl sicher zue und abe Zusichen.* Vbi notandum, istam securitatem concessam intelligi tantum de violentiâ, quæ de factò t) infertur, non autem de vi, quæ justè infertur: Nam contra hanc concedi nequit. *Car. V. Ord. crim. Es sol u) teme Parthey noch Zeuge vor den Richter für Peinliche Rechtfertigung verglattet werden; aber für Gewalt mügen sie verglattet werden. Et alibi: Und sol x) derselbe zum Rechten und für unrechter Gewalt / und nicht weiter / verglattet werden.*

23. Cæterum anceps hic emergit quæstio, utrum **SALVUS CONDUCTUS** sit extendendus ad uxores, liberos, & comites? Resp. de prioribus rem y) esse claram: de posterioribus autem non utique; siquidem distingvendum inter comites tempore dati salviconducti præsentibus z) quibus merito **SALVICONDUCTUS** concedendus, licet a) non ex primantur, (nisi sint banniti, aut proscripti, aut violatores pacis publicæ) & inter futuros, quibus tum optimò jure denegatur. (2) Inter impotentes & potentes, his enim merito denegandus, cum ipsis minus potentes resistere nequeant.

24. Præterea huc spectat *Imploratio officii Judicis*, ut cogat insidiantem, vel de vi suspectum, cavere reis de non offendendo, quandoquidem reo, cui non solum de facultate veniendi, sed & recedendi, facta est promissio, vis contra jus infertur.

25. Ulterius huc quoq; referenda est *suspensio pœnæ*: Pœna enim

nim suspenditur SALVICONDUCTUS concessione,
non autem tollitur. Et sic constitutio i) de pace publicâ rectè ait, i) d. R. J. de
concessione SALVICONDUCTUS suspendi bannum, quâ Ao. 1521.

si nunquam irrogatum fuisset. Inde Dd. eliciunt, eum, qui occi-
dit bannitum SALVOCONDUCTU munitum, quem aliâs è
medio tollere licebat, capite esse plectendum, tanquam non
bannitum interemisset, nisi forsan SALVUMCONDUCTUM b) l. 1. §. ff.
ignoraverit. Sicuti enim interpositâ Appellatione, quippe quâ ad S. C. Turp.
in rem judicatam sententiam transire non sinit, nil b) debet inno- l. 32. C. de
vari; Ita quoq; securitate datâ secundum Jus Sax. ubi: Kommen transact. l.
sic dam nicht / so sol man ihnen c) Friede wirken / nihil innovan- un. ff. nih. in
dum. nov. appell.
inter pos.

26. His etiam ascribimus *asscurati non comparentis declara- c) Landr. lib.
tionem pro contumace.* Reus enim comparare tenetur, quoties 2. art. 4. &
SALVUMCONDUCTUM, secundum requisita ex antecedenti- 14.

bus collectu facilia compilatam, impetravit. Si vero detrectet
aut eum petere, aut suô petitô judicium eludere studeat, tunc
exercenda veniunt ea, quæ supra θ. ii. circa lit. d. attulimus, nisi d) lib. 2. art.
obstant de Jure Sax: quatuor d) illa summa ac legitima impedi- 7. Landr.

menta, vulgò: Ehehaffte / Achte / Noth / und hülffliche Wiederre-
de; cujusmodi sunt: Nuptiæ, carceres, peregrinationes in loca
extranea, morbi, & servitia S. S. Rom. Imperio prestanda: qui-
bus subjungimus judicis inimicitias cum tyrannide conjunctas:
Qui enim fidem non dedit infidis, uti loqui amat Livius, magis
prudens, quam inobediens, fuit. Nec urget, quod Canonistæ e) in C. accu-
monent, securitatib; ejusmodi non facile esse credendum, pro- dens 4. ut lit.
pter commune illud dicterinm: Extra carceres commodius pa- non contest:
ciscimur; qui error secundum Premum exinde ortus est, quod ad Felin. ibid.

Judicibus nonnulli felicissimi perfidix magistri, quibus nec ara
nec fides curæ, persvaserant, ipsis liberum esse fidem à se datam
aut servare, aut violare: quod tamen ut aliâs alienum à quovis
hominum; Ita multò magis à virò bonò.

27. *Pœnam violantium SALVUMCONDUCTUM* quod con-
cernit, eam nonnulli Dd. gladii esse volunt, si fuerit con- f) lib. 9. con-
cessus à Principe, autumantes id delictum crimini læsæ Majesta- trov. c. 460.
tis non absimile. Aliud visum Fachinéo f) distingventi, utrum
delin-

3.

delinquens violaverit assecuratum in contemptum Principis, an ve-
rò minus: Priori casu delinquentem arbitratur incurrere in cri-
men læsæ Majestatis: posteriori autem non item. Quod ipsi tamè
defendendum relinquimus. Cæterum jus Saxonicum indistinctè,

g) Sandr. lib.

2. art. 3. S.

die einē Mann
schlagen.

h) lib. 2. art.

4. lit. B.

i) proc. exe-

cut. d. l. p. c.

& n.

k) Discurs.

ad A. B. rit. r.

0. 18. in fin.

l.) per l. 1. ff.

de effr. &

expil. l. 13. &

41. ff. de poen.

m) per F. 2.

tit. 27. §. si-

quis homi-

nem. De pac.

ten.

n) arg. l. 2. §.

16. ff. ne

quid in loc.

publ. arg. l.

2. C. de prec.

Imp. off.

o) l. 13. pr. ff.

de min.

p) l. 47. ff. de

re jud.

q) l. 7. in fin.

ff. de pact.

r) C. Privile-

gium. 7. de

R. 7. in 6.

sive à superiori, sive ab inferiori fuerit concessus, violatorib9 irro-
gare g) pœnam gladii, in verbis: Die den Frieden brechen/ denen sol
man den Kopf abschlagē/ quidā contendunt; quod etiā in praxi ob-
servari h) attestatur Additionator: de quo tamen valdè dubitat
i) Colerus, cum hoc nimis sit rigorosum ac iniqum, nec ratio
diversitatis, ob quam aliud Jure Saxonico, quam cummuui sta-
tutum esse debeat, reperiatur. Meritò igitur hisce in casibus jus
commune Saxonico præferendum asserit k) Arumæus: Illud
autem, velut putamus, pœnam hanc statuit esse arbitrariam l)
nisi alia LL. demonstraretur statuta. Et licet etiam interdum eò
casu delinquens ultimò possit affici supplicio; magis tamen illud
ex L. C. de sicariis, quam ex L. J. Majestatis, fieri m) vero simi-
le videtur.

28. Superest adhuc, ut de SALVICONDUCTUS ^{duratio}
^{ne seu vita} agamus; de ea autem sic habendum: Licet, qui con-
cesit, vitam cum morte mutet, aut ab officio removeatur, cum
tamen perpetuo durare, quia non à personâ, sed à judicio censetur
concessus. arg. Nov. 134. c. 6. l. 76. ff. de jud. Deniq; huc quoq; il-
lud quidam referunt, ut nullius cum injuria, aut damno sit n) con-
junctus. Si itaq; aut petatur, aut, si rei nulla plene copia haberi
queat, concedi placeat, utraq; pars citari debet: Atq; hoc i-
psum est, ob quod publicæ pacis constitutio hîc causæ cogni-
tionem præsupponat, ad quam partium citatione o) opus est.
Per quemcunq; enim actum judicarium læsio partis contingit,
ad eundem quemq; eorum, qui lædi possunt, propter suum in-
teresse, iudex citare debet p): Si autem quidam detrectent in
SALVICONDUCTUM elargiendum consentire, sufficere
majoris partis q) suffragium.

29. Videamus etiam de SALVICONDUCTUS ^{contrariis}
quorum primum est mors naturalis, quæ ut omnia; ita & SAL-
VICONDUCTUM dissolvit. Est enim iste privilegium per-
sonale, quod personam sequitur, & cum ipsa iterum r) extin-
guitur. 30. Hinc

30. Hinc proximum est *novum delictum* pendente securitate *superveniens*; si ipse affecuratus offendat aut adversarium, aut alios, & sic ratione sui violet SALVUMCONDUCTUM. Frangenti enim fidem, eadem *f*) frangenda est secundum illud Ovidii:

Judice me fraus est concessa repellere fraudem,

Armaq; in armatos sumere jura sinunt.

Atq; hoc ipsum etiam satis arguit formula concessionis: Concedimus tibi pacem contra vim injustam, ita tamen, ut pacificum quoq; te geras: Quæ clausula intelligenda non de delictis futuris, sed præteritis tantum; dolus siquidem & delictum in præteritum possunt remitti, in futurum non utiq;. Qualis igitur, quæso, injuria, ut, ubi affecuratus contra fidem, ad quam naturali æquitate tenebatur, se de novo hostem exhibuerit, tanquam hostis *u*) capiatur, atq; ad supplicium rapiatur? Locum tamen non habent dicta, ubi delictum noviter à reo ob sui defensionem perpetratum fuit; tunc enim non meretur pœnam, si verus fuerit in moderamine inculpatae *x*) tutelæ; cum, quod tunc fecit, jure fecisse *y*) existimetur.

31. Hoc excipit *juris executio*: Si quando reo per sententiam judicis tortura, vel alia pœna corporis afflictiva dicitur, tunc enim cessat SALVUSCONDUCTUS & reus *z*) mancipatur carceri.

32. Ulterius huc referimus *propriam confessionem*: si reus ipse rei veritatem aperiat, quo casu confessus *a*) habetur pro judicato.

33. In contrariorum classem etiam reponimus *fugam*; [impe- trata enim concessio tacitam in se continet conditionem, nisi affecuratus novæ offensionis causam præbeat;] cum, reus si eâ suæ vitæ consulere voluerit, criminis admitti *b*) indicium præbeat.

34. Ultimum locum sibi vindicat *præiudicium superioris*; cum superior non obligetur sponsione inferioris: Nec ratum hoc casu quis habere tenetur, quod suo nomine *c*) gestum non est. Quicquid enim ab initio non fuit *d*) validum, nullo unquam temporis tractu potest convalescere.

35. Coronidis loco apponimus *affinia*: Sunt autem ea [1] *Privilegia*

Arg. l. 14.
C. de trans-
act. & cap. 38
de R. l. in 6.

u) arg l. 41.
C. de trans-
act. arg. l. 5.
C. de LL.
x) l. 2. 3. 4.
C. ad. L. C.
defic. l. 1. C.
unde vi.

y) l. 3. ff. de J.
& J. l. 45. S.
4. ff. ad L. A.
z) Car. V.
crim. art. 86.
& 156.

a) l. 1. ff. de
confess.

b) Car. V.
crim. art. 25.

c) C. ratum.

9. de R. J. in 6.
d) l. 29. ff.
cod.

privilegia via regalis, ubi omnes communis societatis participes
tuti sunt relinquendi, adeo, ut spoliati territoriales Dominos
de damno refartiendo, seu ut, Italorum illud sonat, de robo-
ria; convenire possint, modo tamen non a via regali deflexerint,
aut Gverra publica, vel etiam nimia prædonum copia adfit.

36. [2] *Rescripta moratoria*, vulgò *Esseme Brieffe* / quæ debi-
toribus adversâ fortunâ ad paupertatem & inopiam redactis, &
debiti causâ vexatis, a Principe, vel ipsis creditoribus omnibus,
aut majori eorum parte, conceduntur, ut debitores durante illo
beneficio ad aliquam fortunam iterum pervenire, adeoq; credi-
toribus satis facere possint.

37. [3] *Inducia seu Treuga inter hostes recepta*: Cum in breve
& præses tempus convenitur, ne se e) invicem lacesant. Eas ipsas
tamen facta privata non rumpunt, nisi accedat f) actus publi-
cus.

e) l. 19. §. 1.
ff. de capt. &
postl.
f.) Grot. de J.
B. & P. lib.
3. c. 1.

38. [4] *Commeatus*, qui est privilegium quoddam extra indu-
cias commeandi. Quare in ejus interpretatione ea potissimum
tenenda, quæ de privilegiis traduntur. Est autem hoc privile-
gium neq; danti admodum grave, neq; tertio noxium: Ideo-
que intra verborum proprietatem laxa magis, quam stricta ad-
mittenda erit interpretatio, eoque magis, si alicui hoc benefi-
cium ultrò g) oblatum fuerit.

g) Grot. d.
tr. lib. 3. c. 21.
§. 14. & lib.
2. c. 21.

h) Alex. a b
Alex. gen.

dier. l. 3. c. 20.
i) arg. l. 5. C.
de his, qui ad
Ecclef. l. 4.
C. Theod.
cod.

k) t. r. C. de
his, qui ad Ec-
cles.

l) Nov. 17.
c. 7.

m) Hering, de
fidei, c. 18. n.
49.

39. [5] *Asylum*, quod est locus refugii, immunitatem contra
vim injustam pollicens. Sicuti Gentibus erant; Luci, fana, aræ,
sepulcra; nec non montes, imagines, & Statuæ b) Cæsarum. Ut
taceamus, quod quædam i) monasteria, imò ipsæ k) Ecclesiæ a-
sylorum gaudeant privilegio. Ex quibus tamen facinorosos ab-
latos ad supplicium trahi posse, nil est, quod obstat. Nam be-
neficia sunt constituta injuriam l) passis; inter quos facinorosos
quis referret?

40. [6] *Cautio de non offendendo*, quâ securitas petitur a par-
te, quæ necem fortè, aut arma fuit minata. Non autem nudâ pro-
missione ea expeditur, ut SALVUS CONDUCTUS, sed fide-
jussoribus, aut præstita cautione juratoriâ, videlicet caventem
vel per se, vel per alios, nihil de facto attentaturum, sed jus suum
prosecuturum, & sententiâ super eò latâ m) fore contentum.

41. [7]

41. [7] His etiam addi solent *inducie*, quæ condemnatis ex
merâ commiseratione jure speciali indulgentur. Hæ de Jure
civilis ad quatuor ⁿ⁾ menses extendi debere videntur: Jure vero
Saxonum condemnatis ad rem restituendam quatuordecim ^{o)}
dies concedi solent: in personalibus autem sex ^{p)} septimanæ &
3. dies: Germ: Eine Sächsische Syst.

42. Deniq; extremo loco hæc a nonnullis relatum conspici-
mus *Jus Patronatus seu protectionem*, quâ Ecclesiâ, Princeps, co-
mes, civitas, aut alia universitas superiorem recognoscens, in-
terim tamen liberam administrationem habens, se unâ cum suis
alicujus potentioris committit tutelæ & patrocinio, idq; vel
gratis, vel certò annuò constitutò solariò; salyâ potestate pristi-
nâ, jurisdictione & libertate, quia exinde ipsius subditi non e-
vadunt, sed solummodo clientes, Schus und Schirmsverwandte;
Atq; inde deductum est vulgatum illud: Schus und Schirm giebt
feine ^{q)} Obrigkeit.

ⁿ⁾ l. 21. ff. de
judic. l. 2. & 3.
C. de usur rei
judic. add. 7.
Eccl. 5. C. 21
& Socin. reg.
396.

^{o)} Ehurst. N.
P. O. c. 39. S.
nemlichen.
^{p)} d. Ehurst.
N. P. O. c.
39. §. wenn
aber.

^{q)} plura de-
hisce vide a-
pud Gailium
2. obs. 54. n.
1. 2. & 3.

COROLLARIA.

1. Formalis ratio domini est proprietas.
2. Consensus non est forma nuptiarum.
3. Minus rectè nonnulli asserunt, creditori, ubi de
pignore non distrahendo inter ipsum & debito-
rem convenit, non esse necessarium post trinam
denunciationem expectare, ut biennium fuerit
elapsum, si pignus distrahere velit.
4. Testamentum mysticum fœminis nunquam fuit in
usu.
5. Imaginaria liberorum venditio vera fuit servitus.
6. Exæqvationis omnimodæ Legatorum cum fidei-
commisitis autor est Justinianus.
7. Non omnis actio præscriptis verbis b. f. est.
8. Actio finium regundorum neq; b. f. est, neq; stricti
Juris.

9. Pacta

9. Pacta contractibus in continenti adjecta eandem,
quam ipse contractus, actionem producant.

10. Impensæ necessariæ omninò aliquâ actione peti
possunt.

11. Omnis Justitiæ definitio in juribus nostris allata de
universali accipiendâ est.

12. Condictio furtiva non oritur ex delicto.

13. Possessio est jus in re producens actionem realem,
quæ Publiciana vocatur.

14. Filius familiæ de peculio adventitio irregulari
quovis modò disponere potest.

15. Æquius est statuere, quod etiam monstra matribus
ad jura liberorum prodesse debeant.

TANTUM HAC VICE LICUIT:
MELIORA MELIORES. GLO-
RIA TRINUNI.

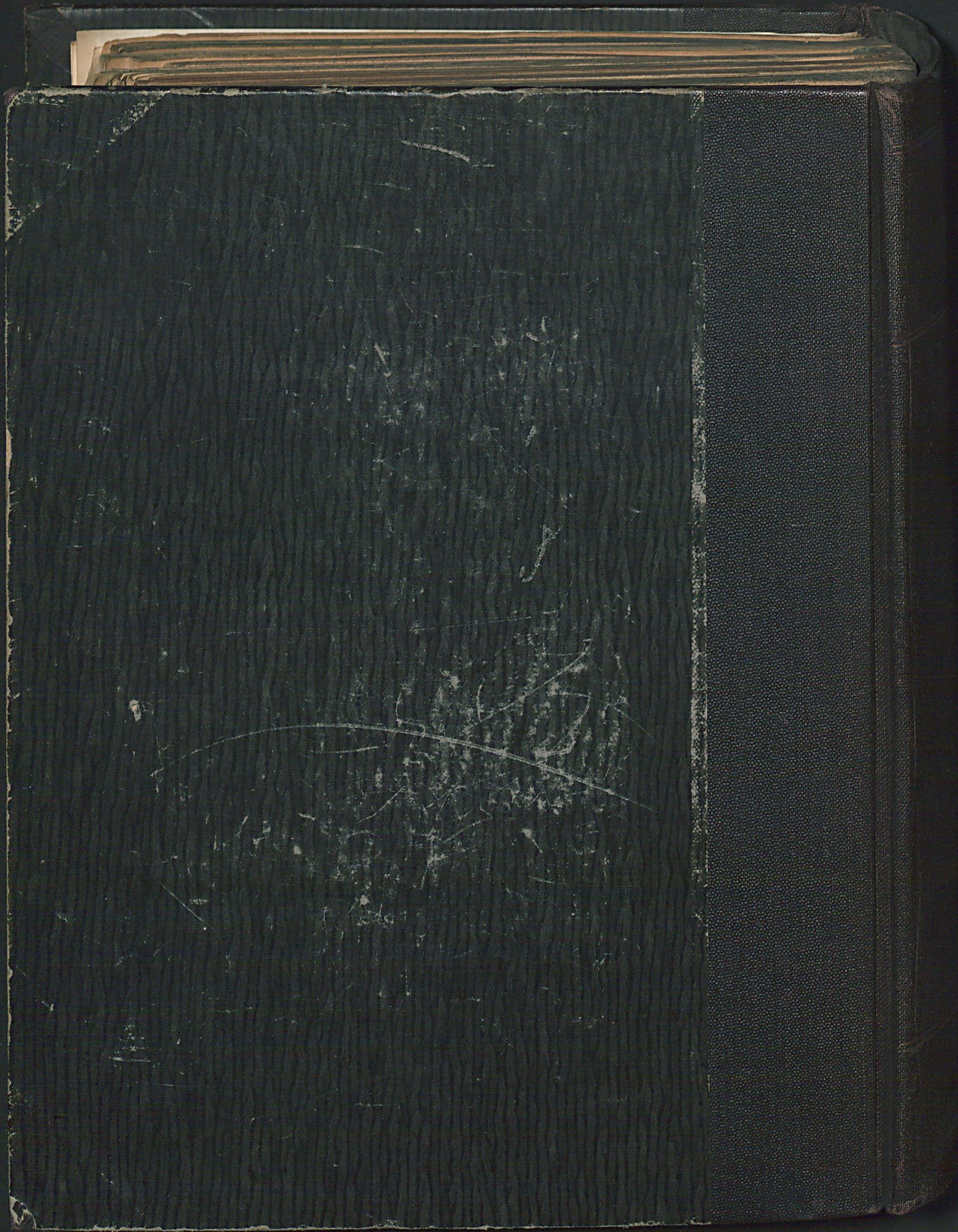
ULB Halle
005 803 373

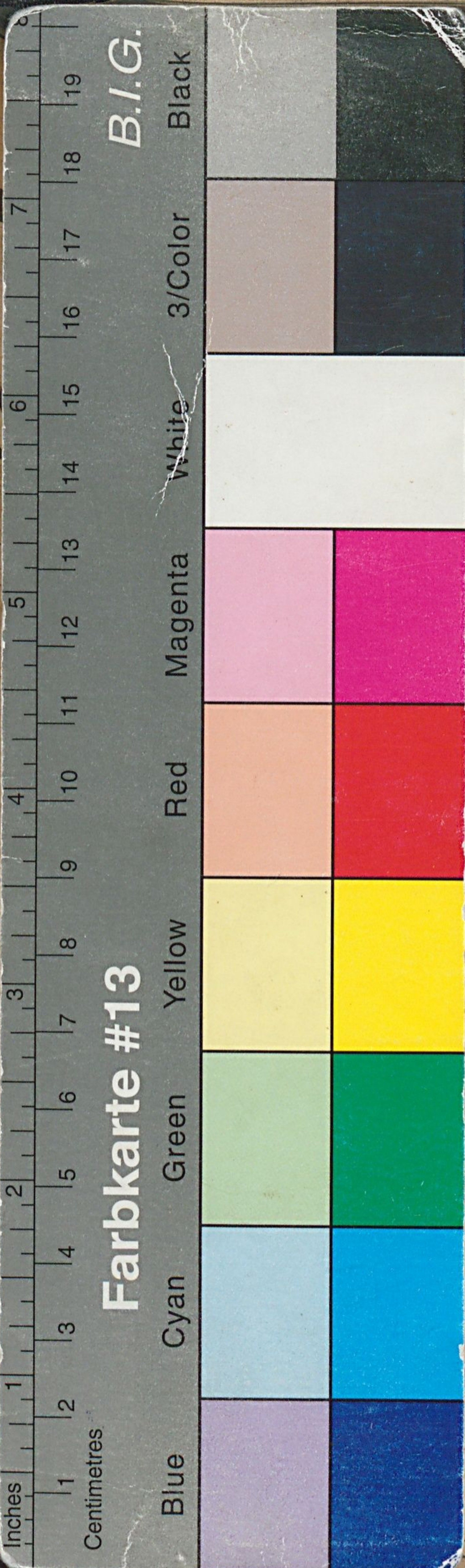
3

1077

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

ICTA TRIADE
fici Jctorum Or-
ilurea
Juridicam

CON-

u
lait

DIO
CONSULTISSIMI

CI ROMANI
Hospitis ac Ever-
di, devenerandi

M Stolz/
m Petrino.

Æ,
MICHAELIS.

1662/75 24 31.
1675, 20
[1665]